

## ליל שבת קודש פרשת נשא ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"א, המדבר מנקישת יצר הרע באדם, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, פעם אחת היה סיפור שעמדו אנ"ש לפני רביז"ל, ובא ערל אחד מאנשי החיל, ודפק על החלון, ושאל, יש כאן אחד מאנשי חיל? השיבוהו לאו, אין כאן אחד מהם והלך לו, אחר-כך אחר איזה שעה, חזר ובא ודפק על החלון יותר, ושאל אם יש כאן אחד מאנשי חיל? ענה רביז"ל, כך הוא היצר הרע שלכם, שבתחלה בא ודופק על האדם, וכשפונין עורף ממנו ומשיבין אין כאן אחד מחילותיו, ומסלקין אותו ואז הולך לו, ואף-על-פי-כן אחר-כך חוזר ובא ודופק על האדם, אף-על-פי שכבר סלקוהו והשיבוהו אין כאן אחד מחילותיו, שאין לו ולחילותיו מקום כאן, אף-על-פי-כן אינו נמנע לבוא עוד פעם אחר פעם, וצריכין לגרשו בכל פעם עד שיסתלק לגמרי (חיי מוהר"ן סי' תקל"ו), ואז גילה רביז"ל תורה זו.

ואומר רביז"ל, היצר הרע נוקש באדם בכל פעם ומעוררו למה שמעוררו ואף אם אין האדם שומע לו ופונה ערף ממנו, אף-על-פי-כן הוא נוקש בו עוד פעם שני ושלישי ורביעי ויותר אבל אם האדם הוא חזק בדעתו ועקשן נגד היצר הרע, ואינו פונה אליו כלל, אזי היצר הרע מסתלק והולך לו וכן בתפלה, בענין המחשבות הבאים לבלבל, הוא ממש פנ"ל, שהמחשבה באה פמה פעמים, פעם אחר פעם, לבלבל וצריך להיות חזק לבלי להסתפל עליה כלל בשום אופן, ואזי תסתלק ועיין במקום אחר מזה, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כך דרכו של יצר הרע, שתמיד מחדש תחבולות וערמומיות על האדם ללכוד אותו ברשתו, ובכל פעם בא לו מחדש ומסית אותו למה שמסית אותו, וצריכין להיות עקשן גדול כנגדו, ולפנות עורף ממנו, ולא לציית אותו כלל, ואפילו אם יבא כך פעם אחר פעם, ויסית אותו בכל מיני פיתויים שונים כגון "אל תלמוד עכשיו, אין הזמן מסוגל כעת", "אל תתפלל עכשיו, ממילא אתה מבולבל ואין לך יישוב הדעת וכו'", לא יתפעל מכל ההסתות האלו, רק יתגבר בכח גדול נגדו, ויאמר לו, "עכשיו דייקא, אני אלמוד ואתפלל, ואחר כך אקשיב למה שיש לך להגיד", ואפילו שיהיה כן פעם אחר פעם, שאין הבעל דבר נעשה עיף

ווייגע מלבלבל אותו, גם הוא לא יהיה נעשה עיף וייגע לדחות אותו בעקשנות, רק יהיה כגבור חיל נגדו, ואז סוף כל סוף בוודאי יסתלק ממנו, כי הכל רק למען הבחירה והנסיון, לראות כמה חזק רצון האדם לכבוש את יצרו ולעשות את רצון קונו, ומיד שרואים מלמעלה את טוהר לבו ורצונו הטוב להתקרב אליו יתברך, בוודאי יעזרו לו לצאת מתחת ידי היצר הרע הנוקש בו, ויזכה להגיע אל מה שצריך להגיע בזה העולם, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו את מצות שילוח טמאים מחוץ למחנה, וכמו שכתוב (במדבר ה) צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, מזכר עד נקבה תשלחו, אל מחוץ למחנה תשלחום, ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שבן בתוכם, ויעשו בן בני ישראל וישלחו אותם אל מחוץ למחנה כאשר דבר הוי"ה אל משה בן עשו בני ישראל, ויש לדקדק מהו כפל הלשון "וישלחו מן המחנה וגו'" ואחר כך "מזכר עד נקבה תשלחו", ואחר כך עוד הפעם "אל מחוץ למחנה תשלחום", שלש פעמים ציווי לשלוח, ואחר כך גם בקיום המצוה נאמר כפל לשון "ויעשו בן בני ישראל" ואחר כך עוד הפעם "בן עשו בני ישראל", ויש להבין למה הוכפל הענין כל כך הרבה פעמים? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה שילוח טמאים מחוץ למחנה הוא ענין שילוח הבעל דבר מחוץ למחנה ישראל, כי הבעל דבר עיקר גרם הטומאה לנשמות ישראל חס ושלום, וצריכין לשלוח אותו מחוץ למחנה, שלא יוכל לטמאות את משכנם, וזהו בחינת "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש", כל צרוע הוא היצר הרע המפתה את האדם ללשון הרע ורכילות ושאר דיבורים אסורים, ומיד שאדם פגום בלשונו, הוא עלול לפגום בבריתו חס ושלום, בבחינת (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטוא את בשריך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ט), וכל זב, הוא טומאת תאוה זו, המטמא את האדם בזוב חס ושלום, וכל טמא לנפש, הוא טומאת מת, שהוא גם כן פגם תאוה זו שנקרא אבי אבות הטומאה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רמ"ב), והוא בחינת טומאת מת, כי הרשעים בחייהם נקראים מתים, ולכן כל אלו צריכין לשלוח אותם לחוץ ממחנה ישראל ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם, אבל ציווי אחד לבד לא מספיק, כי הבעל דבר חוזר ובא בכל פעם בהתלבשות אחרת, ולכן נצטוו עוד הפעם, "מזכר עד נקבה תשלחו", שהם בחינת הזכר והנקבה של הקליפה, ס"מ, ונוקבא דיליה לילי"ת, שהם מחטאים את האדם במה שמחטאים אותו, וצריך לגרשום מעל מחנה ישראל לגמרי, ולכן הוכפל ציווי שלישי "אל מחוץ למחנה תשלחום" ללמד שהם חוזרים ובאים בכל פעם, וצריכין לשלח אותם

מחדש ולא להתייעף בעבודתו, וזהו "ויעשו כן בני ישראל", שבודאי נשמות ישראל מתגברים בכל כוחם לשלוח ולגרש את היצר הרע הנוקש בהם והרוצה לפתות אותם בפיתוי, אבל פעם אחד לא מספיק, כי הוא חוזר ובא בכל פעם מחדש, ולכן עוד הפעם אומר לנו הכתוב, "כאשר דבר הוי"ה אל משה כן עשו בני ישראל" שצריכין להיות מוכנים לשלוח אותו כל פעם מחדש ולא יהיה נעשה עיף וייגע במלחמתו, ואז סוף כל סוף בודאי יזכו לגרש אותו מעל מחניהם, ויזכו להיות דבוקים בו יתברך באמת, והקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנוכה להיות שמורים וניצולים מפיתוי היצר הרע המנקש בנו, ונוכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך בדביקות אמיתי מעתה ועד עולם אמן ואמן.



## בוקר שבת קודש פרשת נשא ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר' עיין שם.

ויהי היום, ונסעה אשת הבערגיר עם עגלות-צב לטיל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הטיול והנה עבר איש חיל, אָדוֹן (שקורין יעדניראל) [קצין צבא גבוה], עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים, וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטיל, והלכו והוציאו את אשת העני, וחטפו אותה בתוך העגלת-צב של היעדניראל ונסעו עמה, ובודאי אי אפשר להשיבה, פי נסע להלן בפרט איש חיל, יעדניראל עם חילותיו ולקחה ונסע עמה למדינה שלו, והיא היתה יראת שמים, ולא רצתה לשמע לו פלל, והיתה בוכה מאד, והיו מבקשים ומפתים אותה, והיא היתה יראת שמים ביותר.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ויהי היום, ונסעה אשת הבערגיר עם עגלות-צב לטיל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הטיול והנה עבר איש חיל, אָדוֹן (שקורין יעדניראל) [קצין צבא גבוה], עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו ועבר החיל,

וירא שנוסעים נשים, וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטייל, כי אומות העולם שטופים ומזוהמים בתאוה זו ביותר, ומיד שראו נשים שיצאו לטייל חמדו אותם לעבירה, ובאמת עיקר מקום הנשים הוא פנימה בתוך הבית, וכמו שכתוב (תהלים מ"ה) כל כבודה בת מלך פנימה, ומיד שיצאו לטייל הרי נתנו מקום ליתפס בהם הרע חס ושלום, וכעין שנאמר אצל דינה בת לאה (בראשית ל"ד) ותצא דינה בת לאה וגו' לראות בכנות הארץ וירא אותה שכם בן חמור וגו', ולכן מיד שהם יצאו לטייל היה מקום להטומאה ליתפס בהם.

והלכו והוציאו את אשת העני, וחטפו אותה בתוך העגלת-צב של היעדניראל ונסעו עמה, והנה כאן עשו פגם גדול מאד, כי על פי דין אסור להוציא אשה אחת ולמסור אותה בידי גוים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תרומות פרק ח משנה יב) נשים שאמרו להם עובדי כוכבים תנו אחת מכם ונטמא ואם לאו הרי אנו מטמאים את כולכם, יטמאו את כולן ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל, כי אסור בהחלט לעשות הפליות ופירודים בין נשמות ישראל, ואיך מותר להתלבש על עני וחלוש כח ולמסור אותו בידי הטומאה? הלא אין עוולה יותר גדולה מזו, כי מאי חזי דדמא דידך סומק טפי, ואיך מותר לך לעשות את השני כפרה שלך? אם אחד צריך ללכת על מסירת נפש, תלך אתה, ואל תמסור השני במקומך, אבל מיד שיש פירודים ומחלוקת בין נשמות ישראל, כבר עלולים לבא לידי גזענות ולהתלבש על אחד יותר מכולם.

ובודאי אי אפשר להשיבה, פי נסע להלן בפרט איש חיל, יעדניראל עם חילותיו, כי על פי רוב אחר כך מתחרטים על העוולה שעשו, אבל אז כבר מאוחר, כי נמסרה ביד הקליפות והחיילים שלהן, וצריכין מסירת נפש עצום מאד להחזירה אל הקדושה.

ולקחה ונסע עמה למדינה שלו, והיא היתה יראת שמים, ולא רצתה לשמע לו פלל, והיתה בוכה מאד, והיו מבקשים ומפתים אותה, והיא היתה יראת שמים ביותר, כי מי שיש לו יראת שמים באמת לא יתפתה לדבר עבירה, אפילו בחדרי חדרים ובסתרי סתרים, כי הלא הקדוש ברוך הוא נמצא שם ורואה את כל מעשיו, ואיך יעשה עבירה ויחטא לאלקים, ובזה נבחן עיקר היראת שמים של אדם, איך הוא מתנהג בחדרי חדרים, וכמאמר רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו (ברכות כ"ח:), יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, אמרו לו תלמידיו: עד כאן? - אמר להם: ולואי! תדעו, כשאדם עובר עבירה אומר: שלא יראני אדם, כי מורא

של בשר ודם יש לכל אחד, ואינו רוצה שבן אדם יתפוס אותו בדבר עבירה, על אחת כמה וכמה צריך להכניס בדעתו היטיב, שהלא הקדוש ברוך הוא נמצא כאן ורואה את כל מעשיו, ואיך ימלא לבו לעשות עבירה חס ושלום? ומי שירא מלפניו יתברך באמת, יבכה שמים וארץ שיציל אותו הקדוש ברוך הוא מדבר עבירה, ושלא יתפתה אל הבעל דבר המסית אותו לעשות דבר נגד רצונו, והבכיה הזאת בוודאי יועיל לו לינצל מכל זה, וישאר קיים ועומד בקדושתו, והשם יתברך יזיכנו להגיע אל יראת שמים אמיתי, ולהיות שמורים מכל חטא ועוון מעתה ועד עולם אמן ואמן.



## סעודה שלישית פרשת נשא ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים גוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ט, המדבר מהדיבור וממדת השלום, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, על ידי מחלקת אי אפשר לדבר, פי עקר הדבור הוא משלום, פמו שפתוב (תהלים קכ"ב): "אדברה נא שלום" ועל פן צריך כל אחד קדם התפלה לקבל על עצמו מצות עשה: "ואהבת לרעך כמוך" פדי שעל-ידי-זה נשיש אהבה ושלום, על-ידי-זה יוכל לדבר בתפלה, אבל פשאין שלום ויש מחלקת, אי אפשר לדבר, ועל פן אפלו אם אחד רוצה שלום, רק שהם חולקין עליו, עם כל זה אין השלום בשלמות על פן אי אפשר לדבר ולהתפלל אף שהוא איש שלום, מאחר שהם חולקין עליו, וזה שאמר דוד המלך, עליו השלום, (שם ק"כ): "אני שלום", פי אני איש שלום ומצדי היה שלום עם פלם, ועם כל זה "וכי אדבר, המה למלחמה", הינו שאף שאני שלום, עם כל זה אי אפשר לדבר מחמת המלחמה והמחלקת שהם חולקין עלי פנ"ל:

והנה כל הדבורים הם משלום פנ"ל, ועל-פן מי שהוא בבחינת שלום, יכול לידע כל הדבורים של כל העולם, פמו הקדוש-ברוך-הוא שנקרא שלום, שהוא יודע כל הדבורים של כל העולם פמו שפתוב (עמוס ד): "ומגיד לאדם מה שחזו", פי כל הדבורים באים משלום פנ"ל, וזה אותיות שלום ראשי-תבות ומגיד לאדם מה שחזו, כל הדבורים באים מחמימות, ומי שיש בו חמימות הרבה מדבר הרבה, וכן מי שנתקרב ואין בו חמימות, אין יכול לדבר, פי הדבור הוא מחמימות, פמו שפתוב (תהלים ל"ט): "חם לפי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני", והוא שלהובא דנורא וכו', עד כאן לשון רביו"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הדיבור נמשך ממדת השלום, כי כשיש לאדם שלום עם כל הבריות אזי יש לו מוח מיושב להתפלל אליו יתברך ולדבר ולהשיח את כל לבו לפניו יתברך, ואין שום דבר מבלבל אותו כלל, מה שאין כשיש לאדם מחלוקת עם הבריות, ויש לו קנאות ושנאות על כולם, אזי אין לו כח הדיבור להתפלל לפניו יתברך, כי כל מוח מחשבתו עסוק עם מחשבות של שנאה קנאה ונקמה, איך ינקם בהשני ויזחיר לו כל רעתו וכו', ואי אפשר לו ליישב דעתו לתפילה כלל, ולכן האדם צריך לראות שמצדו יהיה לו אהבה ושלום עם כל הבריות, ולא יהיה לו שנאה על אף אחד בעולם, כי לשנא יהודי זה עבירה חמורה מאד, לא תעשה מדאורייתא (ויקרא י"ט) לא תשנא את אחיך בלבבך, וכל רגע שאדם שונא בר ישראל, הוא עובר על הלאו הזה, והיא יותר חמורה מלאווין אחרים, כי לאו כמו אכילת חזיר, עוברין רק כשאוכלין כזית ממנה בבית הבליעה, מה שאין כן לאו של לא תשנא הנ"ל, יכולים לעבור עליו בכל עת ורגע ששונאים יהודי בלב, ולכן לפני התפילה צריכין לקבל על עצמו המצות עשה של (ש) ואהבת לרעך כמוך, כי על ידי זה יהיה לו מוח מיושב להתפלל, ויעלו כל התפילות שלו לרחמים ולרצון לפניו יתברך.

והנה בוודאי הוא מעלה גדולה מאד כשיש לאדם שלום עם כל הבריות, וכמו שהוא אוהב אותם, כך הם אוהבים אותו, אבל על פי רוב קשה מאד לצאת ידי כל הבריות, ובעל כרחו יש לאדם שונאים ומתנגדים הקמים עליו, וזה בא על פי רוב מעוונותיו, וכמובא בספר המדות (אות ניאוף סי' כ"ו) על-ידי הוצאת זרע לבטלה בורא קליפות, המתלכשים בכני-אדם, שהטפות שחטא בהם מתלכשים בכני אדם המצערם אותו, ואז האדם צריך לראות שמצדו יהיה שלום והוא יאהב את כולם, ואם הם שונאים אותו מה יכול לעשות? הלא הוא רוצה שלום עם כולם, וביותר

רואים זאת אצל הצדיקים הגדולים, שהם אנשי שלום באמת, ויש להם שלום עם כל הבריות, אבל מן השמים מקימים עליהם שונאים ומתנגדים המצערים אותם ורודפים אותם, וזה גורם להם צער הרבה, ולפעמים כשקמים הרבה בני אדם על איש אחד יכולים להפילו מאוד (ליקושי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א), כי מתחברים חלקי הכבוד של נר נשמתם ונעשה אש גדול, ומחלישים את דעתו מאד, ולוקחים ממנו הדיבור והמוח עד שיכולים להפילו בירידה עמוקה מאד, ועיקר הירידה והנפילה הוא בתאוות ניאוף, רחמנא ליצלן, אם לא שהצדיק הוא אבוקה גדולה מאד, שכל הכבוד והנרות שלהם נמסים לגמרי מלפניו, כמו משה רבינו עליו השלום, שלא הזיק לו המחלוקת של קרח וכל עדתו, שקמו עליו ר"נ ראשי סנהדרין ביחד עם קרח, כי האש של משה רבינו היה יותר גדול מכולם ביחד, אבל מחמת זה חשדו אותו באשת איש (במדבר רבה פרשה י"ח סי' ב'), כי חשבו שהפילו אותו לתאוות הנ"ל, ולא הכירו את עוצם מעלתו שיותר גדול מכולן, ולכן האדם צריך לברוח מכל מיני מחלוקת ושנאות, כי הוא סכנה גדולה מאד, והעיקר לברוח תמיד אליו יתברך בתפלה ותחנונים, ולומר לפניו יתברך שבוודאי הוא מוכן להיות בשלום עם כולם, ומה יש לו לעשות עם כולם מדברים עליו, הלא אין זה אשמתו כלל, וכדברי דוד המלך עליו השלום (תהלים ק"ב) אני שלום וכי אדבר המה למלחמה, שאני מצדי יש לי שלום עם כולם, אבל כשאני רוצה לדבר המה יוצאים כולם למלחמה עליו, ולכן, רבנו של עולם, תציל אותי משנאתם.

והנה רביז"ל מגלה לנו כאן שכל הדיבורים הם משלום, ומי שהוא איש שלום יכול לדעת את כל הדיבורים של כל העולם, כי צריכין חכמה ושכל גדול לדעת איך לדבר עם אנשים, כי עם כל אחד ואחד צריכין לדבר בצורה אחרת כפי ענינו, ורק מי שהוא איש שלום, ומבין את כל אחד ואחד, יכול לדעת איך לדבר עם כל הבריות, ואומר רביז"ל, שזה מרומז בראשי תיבות (עמוס ד') ו'מגיד ל'אדם מ'ה ש'יחו, שהוא ראשי תיבות ש'ל'ו'ם', כי על ידי שלום יודע בדיוק את שיחתו של כל אחד ואחד, ומה הוא רוצה, ואיך צריכין לדבר עמו, וביותר סובב והולך ענין זה על שלום בית, כי הלא פסוק זה דרשו חכמינו הקדושים על ענין שלום בית (ויקרא רבה פרשה כ"ו סי' ז'), אפילו שיחה קלה בין איש לאשתו אומריין לאדם בשעת הדין, כי על הדיבורים שאדם מדבר בבית, צריך לדקדק מאד, ולהשתמש עם חכמה עצומה איך ומה לדבר עם אשתו, כי בדיבור קל יכול לקלקל את כל שלום ביתו חס ושלום, כי על פי רוב הנשים רגישים מאד, ואם לא מדברים עמהם בכבוד הראוי, ובעדינות, אזי סובלים אחר כך מה שסובלים, וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל שאם היה רוצה לכתוב הנהגות לאדם בינו לבינה, היה צריך לחבר עוד חיבור גדול כמו כל

הליקוטי הלכות, ויש אומרים שאמר עוד חיבור גדול "שמונה פעמים" כמו כל הליקוטי הלכות, הרי שיש המון מה לדבר בענין זה, והעיקר שאדם ישמור מאד על דיבורי פיו, ולא יכוון לדקור את אשתו באיזה מלה חריפה או מכאיבה, וגם לא כדאי לפטפט סתם עם אשתו כל מיני שטויות והבלים, ולהגיד לה כל כשלונותיו, כי אחר כך יהיה נעשה זול בעיניה ולא תכבד אותו כלל, וזה בכלל מה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק א') כל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנום, והכוונה לגיהנום כאן בזה העולם, כי על ידי שמרבה לדבר עם אשתו כל מיני שטויות והבלים, וגם מספר לה את כל כשלונותיו, על ידי זה יורד ערכו בעיניה, והיא מתחלת לזלזל בו, ואזי ירגיש את יסורי הגיהנום בזה העולם ממש חס ושלום, ולכן העיקר לשמור מאד על הדיבור, ולדקדק תמיד שיהיה שלום בהדיבור שלו, שהדיבורים יהיה תמיד דיבורים של שלום ואהבה, ובפרט בבית, ואזי יהיה לו שמחה ונחת בחיים שלו וירגיש תענוגי הגן עדן עוד בה העולם ממש.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאין פירושו של שלום, שאשתו יחזיק עמו ביחד בכל דבר, ולא תהיה לה שום שינוי דיעות כלל, כי זה סימן של חסרון דעת חס ושלום, עיקר השלום הוא חיבור שני הפיכים ביחד (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ'), היינו דייקא כשאשתו אוחזת הפוך ממנו, והוא יכול להסתדר עמה ולעשות שלום, זה נקרא שלום אמיתי, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (יבמות ס"ב:) כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שלום, ולכאורה יפלא, כי הלא אדרבה, בחור שאין לו אשה יש לו יותר שלום, כי אין לו עם מי לריב? אבל סימן שאין זה נקרא שלום כלל, להיות לבד ולא להיות לו עסק עם אף אחד, רק דייקא כשמתחתן ויש לו אשה, ויש לה הצרכים והענינים שלה, והבעל מסתדר עמה אפילו שהם שני הפיכים ממש, זה נקרא שלום אמיתי, ושם השכינה שרויה, והבן.

והנה כמו שיש שלום בבית עם אשתו, כמו כן צריכין שלום בבית עם הילדים, ולדעת איך להתנהג עם כל ילד וילד כפי ענינו, כי כשם שפרצופיהן שונות כך דיעותיהם שונות (ברכות נ"ח.), וצריכין חכמה וסבלנות מיוחדת להיות בשלום עם כל אחד מאנשי הבית, ואם אין לו שלום עם בני ביתו יהיה לו גיהנום בתוך הבית רחמנא ליצלן, וזהו העונש הכי קשה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ז'): קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג, כי במלחמה לפעמים מצליחים משפחות שלימות להינצל ביחד, אבל מיד שיש מחלוקת ומריבות בבית, אזי אין לאדם מקום איפוא לברוח, וכל המשפחה נהרסה ונחרבה לגמרי רחמנא

ליצלן, ולכן צריכין לעשות כל מיני מאמצים שבעולם להשרות שלום בבית, בינו לבין אשתו, ובינו לבין ילדיו, כי במקום שיש שלום, שם שרוי הקדוש ברוך הוא הנקרא שלום, ואזי יש כל הברכות בבית.

וגם בין אדם לחבירו, צריכין לעשות כל מיני מאמצים להיות בשלום עם כולם, והעיקר שלא ישים את בטחונו בשום בשר ודם, לחשוב שהוא החבר טוב שלו, והוא בוודאי יעזור לו בכל מה שצריך, כי מי שיחשוב כך בוודאי יהיה לו הרבה אכזבות בחיים, ויסבול הרבה צער ועגמת נפש בחנם, ולבסוף יהיה לו רק מחלוקת ומריבות, העיקר שיהיה לו בעצמו שלום עם כולם, ויהיה מוכן לעזור לכולם, אפילו שלא יקבל מהם כלום בחזרה, ואזי יהיה לו הרבה אוהבים נאמנים, כי יראו שאהבתו הוא באמת, אבל מיד שיבטח באחרים שיעזרו לו, יהיה לו הרבה יסורים, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ב') הווי זהירין ברשות שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן, נראין כאותבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו, שבדברי רשות בני אדם יקרבו אותך לטובתן, כדי לקבל ממך הנאה, אבל מיד שאין להם הנאה ממך, יזרקו אותך ולא יסתכלו עליך כלל, ולכן האדם צריך לראות שמצדו תמיד יהיה לו שלום עם כולם, אבל לא יחכה לקבל שום דבר בחזרה, ואזי יהיה חיים טובים באמת.

והנה כמו שיש לאדם שלום עם אחרים, גם צריך להיות לו שלום עם עצמו, כי על ידי עוונות וחטאים חס ושלום, נחסר לאדם שלום בעצמיו, וכמו שכתוב (תהלים ל"ה) אין שלום בעצמי מפני חטאתי, כי החטאים והעונות מבלבלים דעת האדם מאד, וגורמים לו מחלוקת וקושיות וספיקות בלבו על הקדוש ברוך הוא, וזה המחלוקת הכי קשה, כי מיד שאין לאדם שלום עם הקדוש ברוך הוא, הוא בגלות עמוק מאד, ומרגיש יסורי היגיהנום ממש, ולכן אומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב) ש'ל'ו'ם' ראשי תיבות ו'דע מ'ה ש'תשיב ל'אפיקורוס, היינו שתדע מה שתשיב לאפיקורוסות שבלבך, כי האדם צריך להכניס בלבו היטיב את אור האמונה הקדושה, ולדעת שצדיק הוי"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, וכל מה שהקדוש ברוך הוא עושה הכל לטובה, ועל ידי שיש לאדם שלום בלבו עם הקדוש ברוך הוא, ומאמין באמונה שלימה שכל מה שעובר עליו הוא רק לטובתו, על ידי זה עולמו יראה בחייו ויזכה לשלום אמיתי בכל הבחינות, ויחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובכא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי בפרשת השבוע מצינו את מצות ברכת כהנים, שעיקר יסודה על מדת שלום, שהכהנים מברכים את עמו ישראל בשלום, ועל ידי זה יש להם כלי מחזיק ברכה לכל הטובות שבעולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עוקצין ג) לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ועיקר השלום נעשה כפי שנשמות ישראל זוכים לדבק עצמם בו יתברך הנקרא שלום (שבת י), כי מיד שאיש הישראלי זוכה להרגיש אצלו השראת שכינת עוזו יתברך, כן זוכה לשלום, כי למה לו לצאת לריב עם הבריות? הלא אב אחד לכולנו, וכמו שכתוב (דברים י"ד) בנים אתם להוי"ה אלהיכם, ועלינו להחזיק עצמינו ביד, וזהו כה תברכו את בני ישראל אמור להם, "כה" הוא השכינה הקדושה כמוכא בתיקונים, היינו על ידי שהכהנים דביקים בהשכינה הקדושה, על ידי זה יש להם כח לברך את עם ישראל, יברכך ה' וישמרך, ופירש"י יברכך - שיתברכו נכסיד: וישמרך - שלא יבואו עליך שודדים ליטול ממנו, שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מכל אדם, וכיון שבאים לסטים עליו ונוטלין אותה ממנו, מה הנאה יש לו במתנה זו, אבל הקדוש ברוך הוא, הוא הנותן הוא השומר עיין שם, והנה ברכת הממון הוא ברכה של שלום, כי הוא כמו צדקה שהקדוש ברוך הוא עושה עם הבריות, שמשפיע להם כל צרכם, ועל צדקה נאמר (ישעיה ל"ב) והיה מעשה הצדקה שלום, כי הנותן צדקה לעני עושה שלום בינו לבין השם יתברך, כי עד עכשיו היה לו טענות וקושיות עליו יתברך, למה אין לו פרנסה כמו שיש לאחרים, אבל כשאדם מפרנס את העני, אזי עושה שלום בינו לבין הקדוש ברוך הוא, ולכן ברכת הנכסים, שהקדוש משפיע ממון ועשירות לנשמות ישראל, זהו ברכת השלום, כי כשיש שובע יש שלום (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ'), בבחינת (תהלים ע"ב) ישאו הרים שלום לעם, ופירש"י מהו השלום? שאין עין הבריות צרה וקורא איש לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה, וכן "וישמריך" שלא יבואו עליך שודדים ליטול ממנו, זהו גם כן הבטחה של שלום, שלא יהיה שוד ושבר בין נשמות ישראל, ויגורו ביחד בשלום, ולא יגנובו אחד את השני, וזהו יאר ה' פניו אליך ויחניך, הארת פנים זהו ברכת השלום, כי אי אפשר לבא לבחינת שלום אלא על ידי הארת פנים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז), כי כפי שאדם מרגיש הארת פניו יתברך אצלו, כן יש לו שלום עם כל הבריות, ואין לו שנאה או קנאה על אף אחד, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, כפי נשיאות פניו של הקדוש ברוך הוא אל נשמות ישראל, כן שרוי אצלם שלום, וכולם גרים ביחד באהבה אחוה וריעות (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז), הרי שכל ברכת כהנים בנוי ומיוסד על מדת השלום, והם אחד מהג' עמודים שהעולם עומד עליהם, וכמו שאמר התנא (אבות א')

על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, ולכן אשרי המחזיק בשלום תמיד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שמדברי רביז"ל כאן יוצא שעיקר השלום מתגלה על ידי הדיבור, שאם רואה בן אדם שיש לו דיבור עם כל הבריות, סימן שהוא בשלום עם כולם, ולהיפוך, מי שבווער בו מדת הקנאה והשנאה, אינו יכול לדבר עם השני, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פנהרין כ"ז:): איזהו שונא, כל שלא דיבר עמו שלשה ימים באיבה, ומסיימת המשנה "לא נחשדו ישראל על כך", כי מיד שאין האדם יכול לדבר עם חברו, ולהגיד לו בפירוש מה שיש בלבו עליו, הוא בגדר שונא, וכבר עובר על הלאו של לא תשנא את אחיך בלבבך, וכן מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז) שהמעלה של שלום שיש לו פה על שלום שאין לו פה, הוא כמו מעלת המדבר על החי עיין שם, כי עיקר השלום מתגלה דייקא על ידי הפה, היינו על ידי שאחד מדבר עם השני, ומסביר לו דעתו ושיטתו, כי בוודאי אי אפשר להיות דעת כל הבריות שוה, ומותר לאחד לאחוז אחרת מהשני, ובפרט בעניני תורה והלכה, מותר לכל אדם להחזיק בשלו, ואינו צריך להכניע עצמו לחבירו כלל, וכמו שמצינו בכל אבות העולם שנחלקו בכל מקום בהלכה, כמו הלל ושמאי, ונעצו חרב בבית המדרש ולא וויתרו אחד להשני כלל, וזה נקרא מחלוקת לשם שמים, מחלוקת שמאי והלל (אבות ה'), אבל כל זה היה רק במה שנוגע להלכה, אבל בינם לבין עצמם בוודאי נהגו כבוד ושלום בין זה לזה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות י"ג:): על הפסוק (זכריה ה') האמת והשלום אהבו, אף על פי שנחלקו שמאי והלל בכל מקום אף על פי כן לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל וכן להיפוך, כי בינם לבין עצמם לא היה שום שנאה כלל, אבל תיכף ומיד שנכנס באדם שנאה שאינו יכול לדבר עם חברו, ואינו יכול אפילו לומר לו מה שיש לו בלבו עליו, זהו איסור חמור מאד, והוא עיקר הגורם של כל החורבן והגלות, שהוא עוון שנאת חנם, ועדיין מרקד בינן (יומא ס"ט:), ולכן אשרי מי שמכניס בעצמו מדת השלום, ומוסר נפשו להיות בשלום עם כל הבריות, כי על ידי זה יהיה לו חלק בגאולה העתידה, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת השלום באמת, ולראות בהתגלותו של אליהו הנביא שיבא לעשות שלום בעולם (ערוית ח') ונזכה לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

